
Народна творчість та етнографія

Folk art and ethnography

Македонська фольклористика –
Macedonian Folklore Studies

специвипуск 3/2009

Цей випуск є результатом наукової співпраці між Інститутом мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України та Македонською академією наук і мистецтв, зокрема Інститутом фольклору ім. Марка Цепенкова в Скоп'є. Даний номер, як зазначає у вступному слові академік Блаже Ристовський, засвідчує піввікову історію співробітництва українських та македонських славістів, фольклористів, етнографів та мистецтвознавців, надає можливість ознайомитися з актуальними проблемами сучасної македонської фольклористики та етнології, розкриває нові перспективні напрями наукового співробітництва в галузі народознавства.

Широкий спектр наукових зацікавлень македонських науковців відбито у відповідних рубриках випуску: «Македонська народна традиція – проблема ідентичності», «Календарна та родинна обрядовість», «Міфологія і народна культура», «Фольклор і сучасність».

Серед авторів номеру – відомі й молоді науковці, співробітники Інституту фольклору ім. Марка Цепенкова в Скоп'є, Інституту старослов'янської культури (Прилеп), Інституту македонської літератури та Інституту історії мистецтва та археології при Університеті Святих Кирила і Мефодія (Скоп'є).

Автори акцентують увагу на актуальності вивчення македонської національної ідентичності – на рівні мови, народної культури, міжетнічних стосунків; розкривають традиційні форми спілкування та народні уявлення; подають тлумачення окремих фольклорних сюжетів та мотивів; аналізують символічне значення певних обрядових дій і реалій. Ряд статей порушує питання ролі й місця фольклору в сучасній культурі, позначеній інтеграційними чинниками; звертається до нових, постмодерних методів аналізу фольклорного тексту. Цікавими є дослідження дитячих ігор, особливостей народного співу та хореографії, традиційних жіночих прикрас тощо. Етнічна багатоманітність і яскравість палітри традиційної культури Республіки Македонія засвідчена присутністю її різних – македонського, албанського, турецького, волоського і циганського – варіантів, що визначає ентитет народної традиції та вводить її в широкий – балканський та європейський контекст.

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
National Academy of Sciences Ukraine
ІНСТИТУТ МИСТЕЦТВОЗНАВСТВА, ФОЛЬКЛОРИСТИКИ ТА ЕТНОЛОГІЇ ім. М. Т. РИЛЬСЬКОГО
Rylsky Institute of Art Studies, Folklore and Ethnology
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ім. Т. ШЕВЧЕНКА
T. Shevchenko Kyiv National University
МІЖНАРОДНА АСОЦІАЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ ЕТНОЛОГІВ
International Association of Ukrainian Ethnologists

ISSN 01306936
Індекс 74328

Рік заснування 1925
Виходить раз на два місяці

ЗАСНОВНИКИ ЖУРНАЛУ

Національна академія наук України
Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського

Головний редактор
Ганна СКРИПНИК

Заступник головного редактора
Анатолій ІВАНИЦЬКИЙ

ідповідальний секретар
Галина БОНДАРЕНКО

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Оксана МИКИТЕНКО, Олеся КОВТУН, Блаже РИСТОВСЬКИЙ (Республіка Македонія), Лідія СТОЯНОВИЧ (Республіка Македонія) (наукові координатори), Лідія АРТЮХ, Василь БАЛУШОК, Валентина БОРИСЕНКО, Леся ВАХНІНА, Олег ГРИНІВ, Софія ГРИЦА, Віктор ДАВИДЮК, Іван ДЗЮБА, Роман КИРЧІВ, Олександр КУРОЧКІН, Наталія МАЛИНСЬКА, Микола МУШИНКА, Всеволод НАУЛКО, Сергій СЕГЕДА, Григорій СЕМЕНЮК, Мирослав СОПОЛИГА, Михайло ТИВОДАР

Редактори

Тетяна ЗУБРИЦЬКА, Мирослава КАРАЦУБА

Перекладачі

Наталія БЕНЕДИК, Мирослава КАРАЦУБА, Олеся КОВТУН, Оксана МИКИТЕНКО, Віра ЧОРНИЙ-МЄШКОВА

Оператор

Ніно БІЧАШВЛІ

Комп'ютерна верстка

Вячеслав ЖИГУН

Редакція не завжди погоджується з авторами статей

Адреса редакції: 01001 Київ 1, вул. Грушевського, 4

тел. 278 16 36

E mail: etnolog@etnolog.org.ua

<http://www.etnolog.org.ua>

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації

Серія КВ. № 649 від 25.05.94

Формат 60×84/8, 205×290мм

умов. вид. арк. 16,0

Наклад 1000 прим.

© Інститут мистецтвознавства, фольклористики
та етнології ім. М. Т. Рильського

Macedonian Folklore Studies – Македонська фольклористика

- 6 Ганна Скрипник. *Від головного редактора*
- 8 Блаже Ристовський. *З нагоди виходу македонського номера*
- I. Македонська народна традиція – проблема ідентичності**
- 11 Блаже Ристовський. *Сто років книзі «За македонците работи»*
Blazhe Ristovsky. *Centenary of «The Macedonian Matters»*
Блаже Ристовски. *Сто годин «За македонците работи»*
- 17 Зоранчо Малинов. *Македонські шопи – кордони, ідентичність і перспективи*
Zoranchko Malinov. *The Macedonian Shops (Shopi): Borders, Identity and Perspectives*
Зоранчо Малинов. *Македонските шопи – граници, идентитет и перспективи*
- 22 Севім Пиличкова. *Формули в народних казках*
Sevim Pilichkova. *The Formulas in Folk Fairytales*
Севім Пиличкова. *Формули во народни приказни*
- 26 Боне Величковський. *Про деякі македонські й балканські прислів'я та приказки*
Bone Velichkovsky. *About Some Macedonian and Balkan Proverbs and Sayings*
Боне Величковски. *За некои македонски и балкански пословици и поговорки*
- II. Календарна та родинна обрядовість**
- 32 Родна Величкова. *Лазарський спів як частина живої обрядової традиції в Македонії*
Rodna Velichkovska. *The Singing on Saint Lazarus Day as a Part of the Living Ritual Tradition in Macedonia*
Родна Величкова. *Лазарското пеење како дел од живата пеачка обредна традиција во Македонија*
- 41 Весна Петреска. *Категорії «чесність/нечесність» у весільному обрядовому комплексі (на прикладах македонської весільної обрядовості)*
Vesna Petreska. *The Categories Chastity/Non-Chastity in the Wedding Ritual Complex*
Весна Петреска. *Категориште честност-нечесност во свадбениот обреден комплекс. На примери на македонската свадбена обредност*
- 46 Танас Вражиновський. *Гостинність – традиційні форми спілкування в минулому і сьогодні*
Tanas Vrazhynovsky. *Hospitality: Traditional Forms of Communication in the Past and the Present*
Танас Вражиновски. *Гостопримство – традиционални форми на однесување во минатото и сегашноста*

III. Міфологія і народна культура

- 50 Лідія Стоянович. *Які вірування закладені в основу «Балади про замувану наречену» (до історії тлумачення)*
Lidia Stoyanovych. *Toward a History of Reading of the «Bricked-Up Bride» Ballad*
Лидија Стојанови. *Кон историчноста на толкувањето на «Вградената невеста»*
- 57 Соња Зоґович. *Ознаки деяких дитячих ігор із Македонії та їхня збереженість із минулого й дотепер*
Sonya Zogovych. *Characteristics of Some Children's Games in Macedonia and Their Preservation from the Past until Today*
Соња Зоґовиќ. *Одлики на некои детски игри од Македонија и нивната сочуваност од минатото до денес*
- 68 Никос Чаусидис. *Барабан і «складне оро» – аналіз міфологічного й обрядового значення*
Nikos Chausidis. *The Drum and the Dance «Teshkoto Oro»: Analysis of the Mytho-Symbolic and Ritual Meanings*
Никос Чаусидис. *Тананот и «тешкото оро» – анализи на митско-символичкото и обредното значење*
- 80 Ясминка Ристовська Пиличкова. *Македонські традиційні жіночі головні прикраси – функція і значення*
Yasminka Ristovska Pilichkova. *Macedonian Traditional Head-Dreeses: Functions and Meanings*
Јасминка Ристовска Пиличкова. *Македонските традиционални женски украси за глава – функција и значење*

IV. Фольклор і сучасність

- 85 Ілія Велев. *Фольклор і фольклористика – традиція чи сучасність*
Ilya Velev. *Folklore and Folklore Studies: Tradition or Modernity*
Илија Велев. *Фолклорот и фолклористиката – традиција или современост*
- 88 Марко Китевський. *Драматичні елементи у фольклорі – традиція та актуальність*
Marko Kitevsky. *Dramatical Elements in Folklore: Tradition and Actuality*
Марко Китевски. *Драматичките елементи во фолклор – традиција и актуелност*
- 93 Катерина Петровська Кузманова. *Фольклор у сучасній македонській драматургії*
Katerina Petrovska Kuzmanova. *Folklore in the Contemporary Macedonian Drama*
Катерина Петровска Кузманова. *Фолклорот во современата македонска драматургија*
-